

ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗЕМЕЛЬНОГО ТА
ІНШИХ КАДАСТРІВ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

А.М. Третяк, доктор економічних наук (м. Київ)

В.М. Третяк, доктор економічних наук (м. Київ)

Розроблено інституціональну модель взаємоузгодження державного кадастру територій природно-заповідного фонду (ПЗФ), лісового, водного та інших кадастрів природних ресурсів із складовими та елементами Державного земельного кадастру

З набуттям незалежності України, Державний земельний кадастр розглядається як система необхідних відомостей і документів про правовий режим земель, їх розподіл серед власників землі і землекористувачів, у тому числі орендарів, за категоріями земель, про якісну характеристику і народногосподарську цінність земель [1]. Статтею 193 Земельного кодексу України [2], прийнятого у 2001 році, було визначено, що Державний земельний кадастр - це єдина державна система земельно-кадастрових робіт, яка встановлює процедуру визнання факту виникнення або припинення права власності і права користування земельними ділянками та містить сукупність відомостей і документів про місце розташування та правовий режим цих ділянок, їх оцінку, класифікацію земель, кількісну та якісну характеристику, розподіл серед власників землі та землекористувачів.

Законом України «Про державний земельний кадастр», який було прийнято в 2011 р. [3] подано інше визначення: державний земельний кадастр це єдина державна геоінформаційна система відомостей про землі, розташовані в межах кордонів України, їх цільове призначення, обмеження у їх використанні, а також дані про кількісну і якісну характеристику земель, їх оцінку, про розподіл земель між власниками і користувачами. Його метою згідно статті 2 є інформаційне забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб при: регулюванні земельних відносин; управлінні земельними ресурсами; організації раціонального використання та охорони земель; здійсненні землеустрою; проведенні оцінки землі; формуванні та веденні містобудівного кадастру, кадастрів інших природних ресурсів; справлянні плати за землю.

Згідно статті 56 «Визначення державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду» закону України «Про природно-заповідний фонд України» [4] державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду є системою необхідних і достовірних відомостей про природні, наукові, правові та інші характеристики територій та об'єктів, що входять до складу природно-заповідного фонду. Він згідно статті 57 ведеться з метою оцінки складу та перспектив розвитку природно-заповідного фонду, стану територій та об'єктів, що входять до нього, організації їх охорони й ефективного використання, планування наукових досліджень, а також забезпечення державних органів, заінтересованих підприємств, установ та організацій відповідною інформацією, необхідною для вирішення питань

соціально-економічного розвитку, розміщення продуктивних сил та в інших цілях, передбачених законодавством України. Його зміст згідно статті 58 містить відомості про правовий статус, належність, режим, географічне положення, кількісні і якісні характеристики цих територій та об'єктів, їх природоохоронну, наукову, освітню, виховну, рекреаційну й іншу цінність. 133

Визначення державного лісового кадастру в лісовому кодексі України відсутнє [5], проте статтею 51 «Складові частини державного лісового кадастру» визначено, що він включає: 1) облік якісного і кількісного стану лісового фонду України; 2) поділ лісів на категорії залежно від основних виконуваних ними функцій; 3) грошову оцінку лісів (у необхідних випадках); 4) інші показники. Завданнями лісового кадастру згідно статті 49 є ефективна організація охорони і захисту лісів, раціональне використання лісового фонду України, відтворення лісів, здійснення систематичного контролю за якісними і кількісними змінами лісів.

Визначення державного водного кадастру у Водного кодексу України [6] теж відсутнє. Згідно стаття 28 «Державний водний кадастр» кодексу державний водний кадастр складається з метою систематизації даних державного обліку вод та визначення наявних для використання водних ресурсів. Статтею 24 «Завдання державного обліку вод» визначено, що завданням державного обліку вод є встановлення відомостей про кількість і якість вод, а також даних про водокористування, на основі яких здійснюється розподіл води між водокористувачами та розробляються заходи щодо раціонального використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.

Таким чином, кожен із кадастрів, земельний та природних ресурсів має свої завдання. Проте в них є спільним інформаційне забезпечення про земельні, лісові, водні та інші природні ресурси та права на них, процес якого обумовлює створення багатофункціональної інформаційної системи, яка б дозволила забезпечити ефективну організацію різних типів землекористування. Наше розуміння такої системи приведено на рисунку 1. Адже, державний земельний кадастр згідно статті 2 закону України «Про державний земельний кадастр» [3] є базовою основою ведення інших кадастрів природних ресурсів.

Враховуючи взаємозалежність кадастру природно-заповідного фонду України, лісового, водного та інших природних ресурсів із державним земельним кадастром нами пропонується інституційна модель (рис. 2) державних кадастрів природних ресурсів, яка включає: блок № 1 – взаємоузгодження складових та елементів із Державним земельним кадастром; блок № 2 – власне самостійні складові та елементи кадастру територій природно-заповідного фонду.

Висновки. На основі розробленої інституціональної моделі державного кадастру територій природно-заповідного фонду (ПЗФ), лісового, водного та інших кадастрів природних ресурсів, сформульована постановка задачі синтезу його складових із складовими та елементами Державного земельного кадастру, зокрема, включення категорій територій природно-заповідного

фонду в кадастрові територіальні зони державного земельного кадастру із виділенням: зони заповідного режиму землекористування; охоронних зон (буферна та інші); земельних угідь як території розміщення цінних природних ресурсів; функціональних рекреаційної та інших зон.

Список використаної літератури:

1. Земельний кодекс України (Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, N 10, ст. 98) .

2. Земельний кодекс України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14/ed20011025/print1452604217682956>

3. Закон України «Про Державний земельний кадастр». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 8, ст.61. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3613-17/print1452604217682956>

4. Закон України «Про природно-заповідний фонд України». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 34, ст.502. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-12/print1443088975422651>.

5. Лісовий кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 17, ст.99. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3852-12/print1443088975422651>.

6. Водний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 24, ст.189. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>.